

357

F

نام :

نام خانوادگی :

محل امضاء :

357F

صبح جمعه

۹۲/۱۲/۱۶

دفترچه شماره (۱)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.

امام خمینی (ره)

آزمون ورودی دوره‌های دکتری (نیمه مرکز) داخل سال ۱۳۹۳

رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی (کد ۲۸۰۱)

نام و نام خانوادگی داوطلبی:

شماره داوطلبی:

تعداد سؤال: ۱۰۰

مدت پاسخگویی: ۱۲۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سوالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی (متون نظم و نثر، کلیات ادبی، بلاغت، زبان عربی)	۱۰۰	۱	۱۰۰

اسفندماه سال ۱۳۹۲

-۱ کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟

دوست نبود که نه میوه ستش نه برگ»

- ۱) دوست آن باشد که گیرید دست دوست
۲) دوست آن باشد که جان بخشد ترا
۳) دیدار یار نامتناسب جهنم است
۴) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد

-۲ کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟

به از شنعت شهر و جوش عوام»

- ۱) سخن ناروای نادانان شنفتن به که از ستم دشمن با دوست گفتن
۲) بار ستم دشمن بر دوش کشیدن به که از دیگران ناسزا شنیدن
۳) به تیغ جفای دشمن مردن به که بار سرزنش این و آن بردن
۴) سال و ماه بار طعنه بردن به که به شمشیر خصم مردن

-۳ کدام بیت به سکوت مطلق دعوت می‌کند؟

- ۱) فراوان سخن باشد آگنده گوش
نصیحت نگیرد مگر در خموش
که فردا قلم نیست بر بی‌زبان
۲) زبان درکش ای مرد بسیار دان
دهان جز به لوله نکردند باز
۳) صدفوار گوهرشناسان راز
حلابت نیابی ز گفتار کس
۴) چو خواهی که گویی نفس بر نفس

-۴ کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت نمی‌شود؟

ای خوش آن خسته که از دوست جوابی دارد»

- ۱) دل مجروح عاشق را به جز محبوب که در می‌یابد
۲) اگر عنایت محبوب باشد بیماری دلکش می‌نماید
۳) چه بسیار پرسش‌ها که بی‌پاسخ می‌ماند
۴) آنجا که پاسخ نباشد پرسش بیهوده می‌نماید

-۵ کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت نمی‌شود؟

کفر زلفش ره دین می‌زد و آن سنگین دل

- در پیش مشعلی از چهره برافروخته بود»
۱) پیش‌پای عاشق چراغی برافروختن
۲) دین را به مخاطره افکنندن
۳) روی از دلدادگان پوشیدن
۴) ره به رهزن نمودن

-۶ کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت نمی‌شود؟

چو شمع صبحدم شد ز مهر او روشن که عمر در سر این کار و بار خواهم کرد»

- ۱) چون دوست رخ نماید عاشق را جان برآید
۲) چون خورشید برآید شمع نپاید
۳) عاشق جان بر سر بی‌وفایی محبوب نهد
۴) سپیدهدم یک دم بر نیارد

-۷ کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت نمی‌شود؟

عقل آفرینش از بن دندان کند ضمان»

- ۱) عقل از صمیم قلب حقیقت دین را می‌پذیرد
۲) دین اسلام جاودانی است
۳) خرد جاودانه بودن دین را تضمین می‌کند
۴) دین و خرد توأمانند

- ۸ مفهوم این بیت بر کدام گزینه تکیه دارد؟
- چون بپیوستی به پایان اوفتی هم در زمان «تا جدایی زین و آن بر سرنشینی چون الف
- (۱) تصدیر (۲) تنزیه (۳) تجرید (۴) تزکیه
- ۹ مفهوم این بیت چه چیز را نکوهش می‌کند؟
- یعقوب هم به دیده معنی بود ضریر گر مهر یوسفی به یهودا بر افکند»
- (۱) بر هر کس و ناکس روی نیاز آوردن (۲) بینا را از نابینا تمیز ندادن (۳) لعل از خزف باز نشناختن (۴) دیده را نادیده انگاشتن
- ۱۰ این بیت زبان حال کیست؟
- موبی شدم که موی شکافم به تیر نطق کاسیب طالع هدف اضطرار کرد»
- (۱) جنگ‌آوری بی‌بروا (۲) نقادی زبان بروسته (۳) دلدادهای بی‌قرار (۴) هنرمندی ناراضی
- ۱۱ کدام گزینه از معنی این بیت دریافت می‌شود؟
- بر محک کعبه کو جنس بلال آمد به رنگ هر که را زربولهب روی است شادان آمده»
- (۱) با روی سیاه دلی روشن داشتن (۲) سپید از سیاه بازنشناختن (۳) به خلوص نیت فریفته شدن (۴) از امتحان سرخ روی برآمدن
- ۱۲ کدام بیت برگرفته از قرآن نیست؟
- همچون ملخان ز بس پریشانی خویشی و برادری و خسرانی چون برگ رزان به ماه آبانی می‌خورد فلان و من سپندانی
- (۱) چون پشم زده شده که و مردم (۲) آن گه ز میان خلق برخیزد (۳) از چرخ ستارگان فرو ریزند (۴) آن روز به عذر گفت نتوانی
- ۱۳ کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟
- تا همچو زید و عمرو مرا کور بود دل عییم نکرد هیچ کسی هر کجا شدم»
- (۱) نادانی بزرگ‌تر عیب است (۲) بر نادان خرده نگیرند (۳) لیس علی‌الاعمی حرج (۴) احمق را ستایش خوش آید
- ۱۴ مفهوم کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
- که من هم ز من هم ز ما می‌گریزم به پنهان مده کز ریا می‌گریزم که از سجدۀ پارسا می‌گریزم چو فرعونیان ز ازدها می‌گریزم
- (۱) مرا از من و ما به یک رطل بستان (۲) به من آشکارا ده آن می‌که داری (۳) حریف صبورم نه سبوح خوانم (۴) بده جام فرعونیم کز تزهد
- ۱۵ مفهوم این بیت بر کدام گزینه ندارد؟
- سنگ در قندیل طالب علم عالم جوی کوب چنگ در فتراک صاحب درد دردی خوار زن
- (۱) هنر را برای هنر باید آموخت (۲) جز سوز دل به کار نیاید (۳) دانشجویی امری دنیوی نیست (۴) با شهرت طلبی باید مبارزه کرد

-۱۶-

کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟

«چو خردی بزرگ آورد دستبرد   به از صد بزرگان، کشان کار خرد»

- (۱) بزرگ باش و مشو تنگدل ز خردی کار
 (۲) بزرگی یکی گوهر پر بهاست
 (۳) بزرگان خردی بر خردان نگیرند
 (۴) بزرگی به عقل است نه به سال

-۱۷-

کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟

«سپید گشت چو چشم شکوفه چشم امل   که در بهار فراغت گل شکفته ندید»

- (۱) کسی آن آستان بوسد که جان در آستین دارد
 (۲) در دایره قسمت اوضاع چنین باشد
 (۳) جان به غم‌هایش سپردم نیست آرامم هنوز
 (۴) گر از دلبر وفا جستم جفا کرد

-۱۸-

کدام گزینه به مفهوم این بیت نزدیک است؟

«بر سینه گشاده ما دست رده خلق   بر روی بحر پنجه خونین کشیدن است»

- (۱) هر که می‌آید به آب رو از اینجا می‌رود
 (۲) عطا و منع مساوی است با رضامندی
 (۳) ندهد فرصت گفتار به محتاج کریم
 (۴) ز خود جدا شدگان پرس درد تنها نیست
 درین ریاض گل چیده و نچیده خوش است
 گوش این طایفه آواز گدا نشینده است
 که هر که دور ز مردم فتاده تنها نیست

-۱۹-

کدام بیت مکمل معنایی این بیت است؟

«هر که اندر وجه ما باشد فنا   کل شی هالک نبود جزا»

- (۱) هر که او بر در من و ما می‌زند
 (۲) زان که در الاست او از لا گذشت
 (۳) کل شی هالک جز وجه او
 (۴) چون نبودی فانی اندر پیش من
 رده باب است او و بر لا می‌تند
 هر که در الاست او فانی نگشت
 چون نیی در وجه او هستی مجو
 فضل آمد مر ترا گردن زدن

-۲۰-

کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟

«چون کند تقصیر پس چون تن زند؟   آن که لبیکش به یارب می‌رسد»

- (۱) خواندن همان و اجابت همان
 (۲) توبه همان و پذیرش همان
 (۳) گناه همان و پشیمانی همان
 (۴) تن آسانی همان و کیفر همان

-۲۱-

کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟

«زان غنا و ز آن غنی مردود شد   که ز قدرت صبرها پدرود شد»

- (۱) نه ثروت به کار است نه آواز خوش
 (۲) توانایی بی‌شکیبایی به دست نیاید
 (۳) ثروت تواند که قدرت را در هم شکند
 (۴) بینیازی موجب طغیان است

-۲۲-

کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟

«در شان نیاز آیت احسان و ایادیت   چون پیرهن یوسف و چشم پدر آمد»

- (۱) بینیازی بخشیدن
 (۲) انتظار را پایان بخشیدن
 (۳) نیکی را به نیکی پاسخ دادن
 (۴) دست نیاز به درگاه بی‌نیاز برآوردن

- ۲۳ کدام گزینه می‌تواند مکمل معنایی و تعلیل این مصراع باشد؟
 «برتر نکشد قدر ترا دست وزارت»
- (۱) یارب چه کمالی تو عرب را و عجم را
 (۳) گر عرض دهد عارض جاه تو حشم را
- ۲۴ کدام گزینه از مفهوم این بیت دریافت می‌شود؟
 «آن را که تب لرزه حرب تو بگیرد عیسی نتند بر تن او تار توان را»
- (۱) ساز جنگ تو هرگز از ارتعاش نخواهد افتاد
 (۳) دشمن تو جز تسلیم چاره‌ای نخواهد داشت
- ۲۵ در این بیت سخن از کیست؟
 «مه نیسان شبیخون کرد ناگه بر مه کانون که گردون گشت ازو پر گرد و صحراء گشت ازو پر خون»
- (۱) شکوه بهاران (۲) ریش باران (۳) آسیب خزان (۴) توقف زمان
- ۲۶ مفهوم این عبارت خواهان چیست؟
 «هیچ بنده راه کر نگرفت و بر خداوند خویش بیرون نیامد که سود کرد»
- (۱) درک موقعیت (۲) جبران خطا (۳) وفاداری (۴) حفظ ظاهر
- ۲۷ مفهوم کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
 «دم اختراع و فسون اختداع در کس گرفتن» یعنی .....
- (۱) دست استیلای روز عقد کواکب از هم فرو ریخت
 (۳) شب‌های هلالی در سیر متوالی لیالی بیض می‌شناخت
- ۲۸ (۱) ناراستی را بر راستی ترجیح دادن (۲) نیرنگها مؤثر افتادن (۳) به حیله از هیچ همه چیز ساختن
- ۲۹ کدام گزینه به مفهوم این جمله نزدیک است؟
 «به مسبار استقصا غور محاسن و مقابح آثار بشناختن»
- (۱) ژرفای مطالب را به سر انگشت تدبیر بازشناختن
 (۳) در شناخت نیک و بد از هیچ کوششی دریغ ندادشتن
- ۳۰ کدام گزینه مفهوم این جمله را در بردارد؟
 «عقود منظومات را در عقد اعتبار فحول افضل آوردن»
- (۱) نظر صاحب‌نظران را درباره نظم و نثر خود جویا شدن
 (۳) رشته گوهر آگین شعر را به محضر دانایان تقدیم کردن
- ۳۱ کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می‌شود؟
 « بصیری که در مشکات زجاجی بصر به چراغ ادراک پرتو جمال حقیقتش نتوان دید»
- (۱) خدا یُدرک و لا یوصف است
 (۳) جز در پرتو هدایت او کس ره به جایی نبرد
- (۲) ذات خداوند در نیافتنی است
 (۴) فروغ زیبائیش چشم را خیره می‌کند

-۳۲

کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می شود؟

«اگر به هر خطیئتی که در راه خدمتگاران آید مطالب و معاقب شوند رسم خادم مخدومی از جهان بروخیزد.»

- (۱) اقرار به گناه موجب بخشنایش است.
 (۲) به حال حفظ فاصله طبقاتی ضروری است.
 (۳) چه بسیار جرمها را که باید نادیده انگاشت.
 (۴) در هر کار باید از افراط و تفریط پرهیز کرد.

-۳۳ در این عبارت از کدام گزینه سخن نرفته است؟

«... درآعه سپید پوشیدی و اسبی بلند برنشستی بنگوشی و بربند و پاردم سخت پاکیزه و جناغی ادیم سپید»

- (۱) رانکی
 (۲) زین پوش
 (۳) طاق پیش زین
 (۴) سینه بند

-۳۴ کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می شود؟

«اینها همه نیرنگ است و بر آن داهیه گان و سوختگان بنه شود و دانند که آفروشه نان است.»

- (۱) آن را که خبر شد خبری باز نیامد.
 (۲) از حلوا گفتن دهان شیرین نمی شود.
 (۳) خام طبعان کودن را توان فریفت نه ...
 (۴) کلوخ انداز را پاداش سنگ است.

-۳۵ کدام گزینه می تواند جانشین نقطه چین شود؟

«رسد خدمتکاران را که بر صاحبان قدرت اعتراض کنند و خاموشی بهتر با ایشان هر کسی را ..... به کار باشد.»

- (۱) خدا
 (۲) حیا
 (۳) قفا
 (۴) قضا

-۳۶ مفهوم این بیت کدام گزینه را نکوهش می کند؟

«کسا رقة الرَّمان من كرم جارها تعود به المرضى و تطبع فى الفضلِ»

- (۱) انتظار لطف از رهزنان داشتن
 (۲) با افسانه و افسون مردم را فریفت
 (۳) خوشنودی خلق را رضای خدا تصور کردن
 (۴) با مال حرام به کاری نیک دست یازیدن

-۳۷ کدام گزینه درباره بونصر صادق نیست؟

«بونصر صینی مردی بود از دهاء الرجال با فضلى نه بسیار و نه عشوه و زرق با وی و امیر محمود در نهان وی را

منهی ساخته.»

- (۱) جاسوس
 (۲) تیزهوش
 (۳) سليم النفس
 (۴) پر اذعا

-۳۸ «دrom به دانگی بازآمدن» متناسب است با .....

- (۱) پیشه کردن ریاضت اقتصادی
 (۲) عدم اعتماد به سرمایه گذاری
 (۳) کاسته شدن از میزان تورم
 (۴) کم ارزش شدن پول ملی

-۳۹ در این عبارت سخن از چیست؟

«اطفال شیرخواره را پستان منیت در دهان حیات نهادند و دایه از این دایه ترتیب دادند.»

- (۱) میراندن
 (۲) پرخاش کردن
 (۳) کودکان را تحقیر کردن
 (۴) از شیر بازگرفتن

- ۴۰

در این عبارت از کدام گزینه سخن نرفته است؟

«علی خواجه را به ایالت جند نصب کردند و تا به وقتی که از دارالقضايا منشور اجل به عزل او نافذ نگشت در آن عمل بود.»

(۱) فرمانروایی کردن (۲) گوشة انزوا گزیدن

- ۴۱ مفهوم کدام گزینه با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟

(۲) به طعام و ضراب تنها کباب می‌کردند

(۱) پیوسته مکاشفت قایم بود

(۴) تا یک نفس نفس می‌زد مکاوحت می‌نمودند

(۳) ایناس و تهدید و وعد و وعید بر جای بود

- ۴۲ در این عبارت از کدام گزینه سخن نرفته است؟

«فرمان رسانیدند تا کایاً من کان هر که در زرنوق بود بیرون آمدند و حصار را صحراء کردند و بعد از احصاء فتیان و شبان را به حشر تعیین کردند»

(۱) سرشماری (۲) مصادره اموال

(۴) تخریب بارو

- ۴۳ کدام گزینه به مفهوم این عبارت نزدیک است؟

«تلهف بر فوت ایام تحصیل مربع نیست و حسرت بر اعوام تعطیل منجح نه»

(۱) از گذشته نکرد باید یاد

(۲) از آن غمی که گذشته است بر تو یاد مکن

(۴) چه باید رفته را انده خوردن

- ۴۴ کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می‌شود؟

«هامون از ازدحام کتابیب با هضاب سرافرازی کرد و تلال از وطات سواران پای مال شد»

(۳) برخاستن توفانی از گردوغبار (۴) بر نیزه شدن سرها

(۱) سیر کوهها (۲) انبوهی لشکر

- ۴۵ کدام گزینه مفهوم این جمله را در بردارد؟

«از تمنطق صفوف لشکر گرد آن فصیلها برآوردند»

(۱) گرد بر گرد آن را محاصره کردند

(۲) سپاهیان صف در صف به حرکت در آمدند

- ۴۶ «مخزم تمومیهات قاصدان را شناختن» یعنی .....

(۱) به دروغ و نیرنگ بدخواهان پی بردن

(۳) کمربندها را برای جنگ محکم ببستند

- ۴۷ کدام گزینه از مفهوم این جمله دریافت می‌شود؟

«آنچه بر صوفی گذرد او راه آن باشد نه راه بر آن»

(۱) هیچ چیز را به خود نکشد و از خود دفع نکند

(۲) چشم خلق از جمله احوال او فرو دوخته باشد

(۳) به هیچ جایش نسبت و اضافت نماند

(۴) از تقلید عوام و متابعت خواص فارغ باشد

- ۴۸- کدام گزینه از مفهوم این عبارت دریافت می‌شود؟
 «در مذهب مروّت منع سائل خاصه که دوستی او بر سبیل تبرّع باشد محظوظ است»
- (۱) دوستی با خدای ناشناس حرام است
 (۲) دوست مخلص را نشاید از در راندن
 (۳) شرط جوانمردی دست پیش کس دراز نکردن است
 (۴) جوانمردی دست از سؤال بازداشت است
- ۴۹- کدام گزینه مکمل معنایی این جمله است؟
 «عاقل باید که نهمت در کسب حطام فانی نبندد ...»
- (۱) و دمده و افسون ایشان در او اثر نکند
 (۲) و همت بر طلب خیر باقی مصروف دارد
 (۳) که بر وفای او کیسه‌ای نتوان دوخت
 (۴) مگر کردار نیک که برای آخرت مذخر گرداند
- ۵۰- در این عبارت به کدام گزینه اشاره نشده است؟
 « حاجت ملوک به کافیان ناصح که استعداد محرومیت اسرار و استقلال تمثیت اعمال دارند همه مقرر است»
- (۱) اتکاء به خویش
 (۲) رازداری
 (۳) عیب‌پوشی
 (۴) خیرخواهی
- ۵۱- در این بیت کدام گزینه ملاحظه می‌شود؟
 «برین جان پریشان رحمت آرید که وقتی کاردان کاملی بود»
- (۱) حاچب
 (۲) مزید
 (۳) تأسیس
 (۴) نائزه
- ۵۲- این بیت از کدام بحر است؟
 «من خار و خاکم و تو آفتاب و ایر گل‌ها و لاله‌ها دهم از تربیت کنی»
- (۱) رمل
 (۲) هرج
 (۳) مجتث
 (۴) مضارع
- ۵۳- نام بحر این بیت چیست؟
 «آسمان را گستته شد زنجیر داد فریادخوان نخواهد داد»
- (۱) هرج
 (۲) مضارع
 (۳) خفیف
 (۴) منسراح
- ۵۴- مصراع دوم بیت زیر چیست؟
 «یار مفروش به دنیا که بسی سود نکرد آنکه یوسف به زر ناسره بفروخته بود»
- (۱) استعاره
 (۲) تلمیح
 (۳) تشبيه متعدد
 (۴) تمثیل
- ۵۵- کدام گزینه در مصراع دوم بیت زیر وجود دارد؟
 «هر که شیرینی فروشد مشتری بروی بجوشد یا مگس را پر بیندد یا عسل را سر بپوشد»
- (۱) مجاز - مجاز
 (۲) کنایه - کنایه
 (۳) مجاز - کنایه
 (۴) کنایه - مجاز
- ۵۶- «نیل عدم» در مصراع زیر چیست؟
 «اول غسلی بکن زین سوی «نیل عدم»»
- (۱) استعاره
 (۲) ایهام
 (۳) تلمیح
 (۴) مجاز

- ۵۷- در این بیت کدام مورد وجود دارد؟
- «چه سبب سوی خراسان شدنم نگذارند»
- عندلیبم به گلستان شدم نگذارند
- (۱) ایجاز (۲) مجاز
- (۳) وصل بین دو مصraig (۴) تمثیل
- ۵۸- واژه (در) در مصraig زیر چیست؟
- «بدیهی همی بارم از خاطر این «در»»
- (۱) ایهام (۲) مجاز عقلی
- (۳) استعارة مصraig (۴) استعارة مکنیه
- ۵۹- در بیت زیر ترکیب «بسته کمر» چیست؟
- «بسته کمر» آسمان چو پیکان ماند به درت مسخران را
- (۱) ایهام (۲) کنایه
- (۳) تلمیح (۴) تلمیح
- ۶۰- در مصraig نخست بیت زیر چه ویژگی بلاغی وجود دارد؟
- «ز دست شاهد نازک عذر عیسی دم شراب نوش و رها کن حدیث عاد و ثمود»
- (۱) تعقید لفظی (۲) تعقید معنوی
- (۳) مستدلیه مقدم (۴) تتابع اضافات
- ۶۱- میان دو مصraig بیت زیر کدام نکته معانی هست؟
- «گفت حافظ لغز و نکته به یاران مفروش آه ازین لطف به انواع عتاب آلوده»
- (۱) اطناب ممل (۲) ایجاز مخل
- (۳) وصل کمال اختلاف (۴) فصل کمال اتحاد
- ۶۲- در بیت زیر کدام ویژگی معانی هست؟
- «صبح الخیر زد بلبل کجایی ساقیا برخیز که غوغامی کند در سر خیال خواب دوشینم»
- (۱) استناد مجازی (۲) استعارة مصraig
- (۳) تلمیح (۴) اطناب
- ۶۳- واژه «غیری» از نگاه علم معانی چیست؟
- «اگر بر جای من «غیری» گزیند دوست، حاکم اوست حرامم باد اگر من جان به جای دوست بگزینم»
- (۱) ایجاز (۲) نکره
- (۳) مستدلیه معرفه (۴) عام
- ۶۴- ترکیب «آب عنب» در بیت زیر چیست؟
- «همت عالی طلب جام مرصن گو مباش رند را «آب عنب» یاقوت رقانی بود»
- (۱) ایجاز (۲) استعارة مطلق
- (۳) مجاز به علاقه ما کان (۴) مجاز به علاقه ما یکون
- ۶۵- در این بیت ترکیب «یاد باد» چه نوع جناسی است؟
- «یاد باد» آنکه به اصلاح شما می شد راست نظم هر گوهر ناسفته که حافظ را بود
- (۱) تام (۲) مرفو
- (۳) مضارع (۴) متوجه

- ۶۶ در کدام گزینه جمله موقول به مفعول وجود ندارد؟
- (۱) بی صنعتی و ترتیبی شعر مگوی که شعر راست ناخوش بود
  - (۲) بدان که هر کسی را چه باید گفت
  - (۳) اگر خواهی که زبانت دراز بود کوتاه دست باش
  - (۴) بگذارید که امروز شکمی چرب کنند
- ۶۷ در این بیت «گفت کی باشد گدا آن کز کلاهش تکمه‌ای صد چو ما را ماهها بل سال‌ها برگ و نواست» مسندالیه کدام است؟
- (۱) گدا
  - (۲) تکمه
  - (۳) کی
  - (۴) برگ
- ۶۸ در این بیت «گر چه نام یوسف‌ش بودی ندیم نام او در جان خود گفتی مقیم» «مقیم» چیست؟
- (۱) نهاد
  - (۲) صفت
  - (۳) تمیز
  - (۴) قید
- ۶۹ کدام گزینه از نظر ساخت دستوری با گزینه‌های دیگر متفاوت است؟
- (۱) روش
  - (۲) بودش
  - (۳) دهش
  - (۴) آلایش
- ۷۰ کدام جمله از نظر نگارش فارسی درست است؟
- (۱) این کتاب متفاوت از دیگر کتاب‌هاست
  - (۲) گلستان به وسیله سعدی نوشته شده است
  - (۳) چنانچه می‌دانید هوشنگ دوست پرویز است
  - (۴) او ساختار شخصیت‌ها را در دو روایت به هم شبیه می‌داند
- ۷۱ در کدام گزینه جمله محذوف است؟
- (۱) گر سلسله مرا کنی ساز ورنه شده گیر شیفته باز
  - (۲) هر آینه بدو باید پیوست و هول و خطر او مشاهده کرد
  - (۳) چون تو را برداشتیم و در هوا رفت البته لب نگشایی
  - (۴) خدایا تو دانی که من شوانی کردم
- ۷۲ کدام بیت به سبک هندی است؟
- (۱) عیش در عالم نبودی گر نبودی روی زیبا
  - (۲) تا چمن دم زد ز لطف عارض رعنای تو
  - (۳) رنگ رخسار ضمیرت را ثنا گفت آفتاب
  - (۴) اندرآ در باغ تا ناموس گلشن بشکند
- ۷۳ کدام گزینه در باب شعر انوری درست نیست؟
- (۱) وجود مفاهیم و اصطلاحات علمی
  - (۲) آمیختن کلام به طنزی دلپذیر
  - (۳) بیان معانی مشکل همراه با ایجاز
  - (۴) آوردن مفاهیم خاص فرهنگ عرب
- ۷۴ کدام شاعر از هواداران سبک هندی یا اصفهانی است؟
- (۱) نادر نادرپور
  - (۲) فریدون مشیری
  - (۳) محمد قهرمان
  - (۴) فریدون توللی

- ۷۵ کدام عارف از پیروان سلسله کبرویه است؟
- (۱) حبیب عجمی   (۲) حاتم اصم   (۳) مجdal الدین بغدادی   (۴) عبدالله مبارک
- ۷۶ جمله «دل مختوم مرده باشد» توضیح کدام گزینه است؟
- (۱) غین   (۲) زین   (۳) تفرقه   (۴) غیبت
- ۷۷ کدام متن را مجتبی مینوی تصحیح نکرده است؟
- (۱) ویس و رامین   (۲) نامه تنسر   (۳) اسکندرنامه   (۴) سیره جلال الدین منکبرنی
- ۷۸ آثار کدام یک جزو ادبیات کارگری نیست؟
- (۱) ابوالقاسم لاهوتی   (۲) ابوتراب جلی   (۳) محمدعلی افراشته   (۴) گلچین گیلانی
- ۷۹ تنوع وزن عروضی در شعر کدام شاعر قابل اعتنایست؟
- (۱) پروین اعتصامی   (۲) سیمین بهبهانی   (۳) علی بابا چاهی   (۴) هوشنگ ابتهاج
- ۸۰ موضوع کدام کتاب تفسیر قرآن است؟
- (۱) بصائر یمینی   (۲) نزهه الارواح   (۳) روح الارواح   (۴) منارات السائرين
- ■ عین الأصح و الأدق في الجواب للترجمة أو التعريب أو المفهوم (۸۱ - ۸۹) :
- ۸۱ ﴿ و هُدُوا إِلَى الطَّيْبِ مِنَ الْقَوْلِ و هُدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ﴾:
- (۱) بسمت گفتارهای پاکیزه هدایت شدند و بسمت صراط ستایش شده راهنمایی شدند!
- (۲) بسوی پاکیزه‌ها از گفتار و بسوی راه آنکه ستایش شده، هدایت شدند!
- (۳) هدایت کرده شدند بسمت گفته‌های پاکیزه و به سمت صراط مورد حمد قرار گرفته!
- (۴) هدایت یافتدند بسوی گفتار نیک و هدایت شدند به راه ستدند!
- ۸۲ «إِنَّ لِلْقَلْبِ مَا وَدَّ مِنَ الْحِكْمَةِ وَ أَضَادَ إِنَّ لِلْقَلْبِ مَا وَدَّ مِنَ الْخَلْفَهَا؛ فَإِنْ سَنَحَ لَهُ الرَّجَاءُ أَذْلَّهُ الْطَّمْعُ وَ إِنْ مَلَكَهُ الْيَأسُ قَتَلَهُ الْأَسْفُ!»:
- (۱) در قلب ماده‌هایی از حکمت و ماده‌هایی از مخالف آن نهاده شده؛ پس اگر به امید روی بیاورد طمع وی را از پای در می‌آورد و اگر به نومیدی روی بیاورد افسوس و دریغ او را به قتل می‌رساند!
- (۲) قلب را موادی از حکمت است و اضدادی مخالف آن؛ پس اگر امید بدو دست دهد طمع او را خوار می‌گرداند و اگر یأس بر او چیره گردد تأسف او را به قتل می‌رساند!
- (۳) در دل موادی از حکمت و موادی از اضداد خلاف آن قرار داده شده؛ چه هرگاه امیدوار گردد حرص و آز بر او هجوم می‌آورد و هرگاه مایوس شود افسوس و دریغ او را می‌کشد!
- (۴) دل را ماده‌هایی از حکمت و از اضداد مخالف آنست؛ چه هرگاه امیدوار شود حرص و آز او را ذلیل می‌گرداند، و هرگاه نامید گردد افسوس وی را می‌کشد!

-۸۳- «التعقید الّذی نراہ فی کتابات أبی العلاء ناتج عن فراغه الطویل الّذی أمضاه فی عزلة عن النّاس، أما تفوقه علی معاصریه فکان ناشئاً عن فقد بصره!»:

۱) پیچیده کردن مطالب که در آثار ابی‌العلاء به‌چشم می‌خورد، مربوط به اوقات بیکاری است که با عزلت‌نشینی گذرانده، اما فضیلت او بر معاصران خویش بخاطر اینست که از نعمت بینائی محروم بوده است!

۲) این تعقید که در نوشته‌های ابی‌العلاء دیده می‌شود، به دلیل اوقات فراغت طولانی اوست که در گوشه‌ای به دور از مردم می‌زیست و برتر شدن او از بقیه معاصران بر اثر نابینائی اوست!

۳) پیچیدگی نوشته‌های ابوالعلاء را فرصت‌های طولانی او که در عزلت و گوشه‌گیری از مردم گذرانده بود برایش فراهم کرد، اما برتری او بر معاصران از نابینائی‌اش نشأت گرفته است!

۴) تعقیدی که در نوشته‌های ابوالعلاء می‌بینیم محصول اوقات فراغت طولانی اوست که در انزوای از مردم گذرانده بود، اما تفوق او بر معاصرانش ناشی از نابینایی او بوده است!

-۸۴- «وَظْلُمُ ذُوِيِ الْقُرْبَى أَشَدَّ مَضَايِّصَةً عَلَى الْمَرْءِ مِنْ وَقْعِ الْحَسَامِ الْمَهْنَدِ!»:

۱) ظلم خویشاوندان بر انسان از ضربه شمشیر تیز و برآن دردناکتر است!

۲) اگر با خویشان خود به میدان جنگ بروی از عهدۀ شمشیر برآن دشمن برمی‌آیی!

۳) دشمن مهربان و دلسوز و دانا بهتر از دوست نادان و سنگدل و بی‌وفاست!

۴) ستم کردن به خویشاوندان و نزدیکان بدتر از رودررو جنگیدن و شمشیر زدن به آنهاست!

-۸۵- «فَلَوْ كُنْتُ فِي كَبَلٍ، وَ بُحْتَ بِلَوْعَتِي إِلَيْهِ، لَأَنْتَ رَحْمَةٌ لِي سَلَاسِلُهُ!»:

۱) کاش اسیر غل و زنجیر او می‌شدم، تا صدای ناله‌ام را بشنود، شاید مهربانی‌اش زنجیرها را هم آواز ناله من می‌کردا!

۲) اگر در بند عشق او گرفتار می‌شدم، حتماً شدت عشقم را نزد او فاش می‌کرم، آنگاه زنجیرهایش ناله سر می‌دادند!

۳) اگر گرفتار غل و زنجیر باشم، و سوز عشق خود را نزد وی فاش کنم، زنجیرهای آن از سر دلسوزی ناله سر می‌دهند!

۴) چرا در بند او نباشم تا سوز عشقم بر او آشکار گردد، و زنجیرها نیز از روی دلسوزی به حالم گریه و زاری کنند!

-۸۶- «مَنْ لَانْ عَوْدَهْ كَثْفَتْ أَغْصَانَهُ!». عَيْنَ الْمَنَاسِبِ لِلْمَفْهُومِ:

۱) مهربانی، مهربانی آوردا!

۲) یکی بر سر شاخ و بن می‌بریدا!

۳) آدم خوش‌خلق یاران بسیار دارد!

-۸۷- «أَرْقَبُ الْبَيْتَ مِنْ رَاقِبِهِ!». عَيْنَ الْمَنَاسِبِ لِلْمَفْهُومِ:

۱) الجار ثم الدار و الرفيق ثم الطريق!

۲) صاحب الدار ادری بما في الدار!

۳) بعثت جاري و لم أبع داري!

- ۸۸ - « گویند سعدی شیرازی مدت ۱۰۲ سال عمر کرده است که ۳۰ سال آن را در سیر و سفر و نظم اشعار

گذرانده!»:

- ۱) يقال إنَّ سعدياً الشيرازيَ قد عاش مائة سنة و سنتين قضى منها ثلاثين سنة في السياحة والسفر ونظم الشعر!
- ۲) يحكى أنَّ السعدي الشيرازيَ عمر مائة سنة و اثنين انقضى منها ثلاثين سنة في السير والسفر وإنشاد الأشعار!
- ۳) حكي أنَّ سعدي الشيرازيَ عاش اثنين و مائة سنة أمضى ثلاثين منها في السياحات والأسفار ونظم الشعر!
- ۴) قيل إنَّ سعدياً الشيرازيَ عمر سنتين و مائة سنة مضت ثلاثين منها في الأسفار والسياحة وإنشاد الأشعار!

- ۸۹ - « وقتى حکومت به وی رسید، به نزد قبیله خود رفت تا روزهایی را بین آنان سپری کند!»:

- ۱) لما أفضى الحكم إليه خرج إلى قبيلته ليقضي أياماً فيهم!
- ۲) عندما وصل إليه الحكم غادر بين عشيرته ليكون فيهم بعض الأيام!
- ۳) عندما أفضت الحكومة إليه سار نحو قبيلته و قضى أياماً بينهم!
- ۴) لما وصلت إليه الحكومة تحرك نحو عشيرته ليقى عندهم بعض الأيام!

■ ■ عین الصحيح في التشكيل (٩٠ و ٩١)

- ۹۰ - « إنه شاعر صوفي ولد في بلخ و قبر في قونية و تلقن في الأخيرة التصوف على شمس الدين التبريزي!»:

- ۱) بلخ - تلقن - الأخيرة - التصوف
- ۲) شاعر - صوفي - شمس - التبريزي
- ۳) ولد - قونية - تلقن - التصوف
- ۴) صوفي - ولد - شمس - الدين

- ۹۱ - « و لست احب السكر إلا لأنَّه يخدرني كي لا احسُّ أذى المحن!»:

- ۱) لأنَّه - يخدر - أحسن - أذى
- ۲) السُّكْرُ - أحسن - أذى - المحن
- ۳) لست - أحب - لأنَّه - يخدرني
- ۴) أحب - السُّكْرَ - يخدر - أحسن

■ ■ عین الصحيح في الإعراب و التحليل الصرفی (٩٥ - ٩٢)

٩٦ - ﴿ليلة القدر خير من ألف شهر ... سلام هي حتى مطلع الفجر﴾:

(١) أَلْفٌ: اسم — من الأعداد المفردة الأصلية — نكرة مخصوصة — معرب — صحيح الآخر — منصرف /

مجرور بحرف «من»؛ من أَلْفٌ: جار و مجرور و متعلقهما شبه فعل «خير»

(٢) خَيْرٌ: اسم — مشتق و اسم تفضيل (أصله: أَخِيرٌ) — نكرة — معرب — ممنوع من الصرف / خبر مفرد

و مرفوع للمبتدأ «ليلة»

(٣) لِيلَةٌ: مفرد مؤنث (و الناء للإفراد) — جامد — معرف بأَلْ — معرب — صحيح الآخر — منصرف / ظرف

أو مفعول فيه للزمان و منصوب، و متعلقه شبه فعل «خير»

(٤) سَلَامٌ: مفرد مذكر — جامد و مصدر — نكرة — معرب — صحيح الآخر / مبتدأ و مرفوع، و الجملة اسمية

٩٣ - ﴿أوصيكم بتقوى الله ... فما أقلَّ من قَبْلَهَا و حَمَلَهَا حَقَ حَمْلُهَا، أُولَئِكَ الْأَقْلَوْنَ عَدَدًا﴾:

(١) أَقْلَّ: فعل جامد على وزن الماضي لإنشاء التعجب / فعل و فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً، و الجملة

فعلية و خبر و مرفوع محلاً، و المبتدأ «ما» التعجبية

(٢) حَقٌّ: مفرد مذكر — جامد — نكرة مخصوصة — معرب — صحيح الآخر — منصرف / مفعول مطلق

تأكيدى و منصوب، و عامله فعل «حمل»

(٣) مَنْ: اسم غير منصرف — موصول عامٌ أو مشترك — معرفة — مبني على السكون / متعجب منه و مرفوع

محلاً على أنه مبتدأ مؤخر، و الجملة اسمية

(٤) عَدَدًا: جامد و غير مصدر — نكرة — معرب — صحيح الآخر — منصرف / تمييز مفرد و منصوب،

و مميّزه الملفوظي «أُولَئِكَ»

٩٤ - ﴿أَلَا يَا أَيَّهَا السَّافَقِي أَدْرِ كَأسًا وَ نَالُهَا مَتَى مَا تَلَقَّ مِنْ تَهْوَى دَعَ الدُّنْيَا وَ أَهْمَلَهَا﴾:

(١) تَلَقَّ: مضارع — للمخاطب — معتل و أجوف (إعلاه بالحذف) — متعدٌ — مبني للمعلوم / فعل شرط

و مجزوم بحذف حرف العلة و فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً

(٢) أَدْرِ: فعل أمر — مجرد ثلاثي — معتل و أجوف (إعلاه بالحذف) — لازم — مبني على السكون / فعل

و فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً تقديره «أنت»

(٣) تَهْوَى: للمخاطب — مزيد ثلاثي من باب إفعال — معتل و لغيف مقوون — متعدٌ — مبني للمعلوم — معرب /

فعل مرفوع بضمّة مقدّرة و مع فاعله جملة فعلية و صلة

(٤) السَّافَقِي: مشتق و اسم فاعل (مصدره: سقى) — معرب — منقوص / نعت و مرفوع بضمّة مقدّرة بالتبعية

للفظ المتبع «أي» على خلاف الأصل في الاتّباع

- ٩٥ - « وَإِذَا الدَّرْ زَانَ حُسْنَ وَجُودَةِ كَانَ لِلَّدَرِ حُسْنَ وَجَهَكَ زَيْنَاً ! »:
- ١) حسن: مفرد مذكر – مشتق و صفة مشبهة (مصدره: تحسين) – معرب / الأولى: مفعول به و منصوب؛ و الثانية: اسم « كان » الناسخة و مرفوع
  - ٢) الدر: مفرد مذكر – جامد و غير مصدر – معرف بالـ – معرب – صحيح الآخر – منصرف / مبتدأ و مرفوع، و الجملة اسمية و مضارف إليه و مجرور محلًا
  - ٣) كان: ماضٍ – للغائب – مجرد ثالثي – معتل و أجوف (اعلاله بالقلب) / فعل من الأفعال الناقصة و هي من التواصخ، و اسمه ضمير « هو » المستتر فيه جوازاً
  - ٤) إذا: اسم غير متصرف – من أدوات الشرط غير الجازمة – نكرة مخصصة / ظرف غير متصرف أو مفعول فيه للزمان و منصوب محلًا، و متعلقه جواب الشرط

■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٩٦ - ١٠٠)

- ٩٦ - « إِنَّكَ ... يَدُ الْعُونَ لِغَيْرِكَ، وَهُوَ ... كَذَلِكَ! ». عین الخطأ للفراغين:

- ١) ما مددت / ما مدد
- ٢) لم تمدي / لم يمد
- ٣) ما مددت / ما مدد

- ٩٧ - عین « أن » مخففة:

- ١) ما يكون لنبي أن يأتي بمعجزة إلا بإذن الله ربـه، إنه هو العزيز المقتدر!
- ٢) أقطـنـ الإنسان أن لن يموت و يخلـدـ في الدنيا، فلا دوام له و لا لما يتعلـقـ به!
- ٣) إن استطاعـ الإنسان و كانـ فيـ مقدـرـتهـ، فـعلـيـهـ أنـ يـنـفـقـ وـ يـحـسـنـ إلىـ الآخـرـينـ!
- ٤) إنـ حـيـاتـناـ إـلـاـ حـيـاةـ مـؤـقـتـةـ وـ سـنـتـرـكـهاـ عـنـ قـرـيبـ، فـعـلـيـنـاـ عـدـمـ الـاعـتـمـادـ عـلـيـهـاـ !

- ٩٨ - « غُضِّوا أَبْصَارَهُمْ عَمَّا حَرَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ! ». عین الصحيح في المبني للمجهول:

- ١) غُضِّتْ أَبْصَارَهُمْ عَمَّا حَرَمَ عَلَيْهِمْ!
- ٢) غُضِّتْ أَبْصَارَهُمْ عَمَّا حَرَمَ عَلَيْهِمْ!
- ٣) غُضِّتْ أَبْصَارَهُمْ عَمَّا حَرَمَ عَلَيْهِمْ!

- ٩٩ - عین الفاعل قد سـدـ مـسـدـ الخبرـ:

١) لننتبه إلىـ الحـوـادـثـ النـازـلـةـ طـولـ عمرـنـاـ، كـيفـ نـازـلـةـ هـيـ فـنـعـالـجـهاـ !

٢) أـلسـتمـ خـائـفـينـ مـمـاـ يـهـدـكـمـ، فـلاـ تـسـتـعـدـونـ لـوـقـوـعـهـ؟

٣) ما عـالـمـ وـلـدـايـ بـماـ يـجـريـ فـيـ الـحـيـاةـ، لـأـنـهـمـ صـغـيرـانـ سـنـاـ !

٤) صـدـيقـيـ؟ـ هـلـ أـنـتـماـ وـافـيـانـ بـعـهـدـكـماـ؟

١٠٠ - عین ما ليس فيه مفعول به من باب الاختصاص:

- (٢) أنتم عشر الطلبة تكرمون أساندكم !
(٤) إنكم معاشر الأساند تخدمون شعوبكم !
(١) بهم العلماء تقدم الأمم في حياتها !
(٣) نحن المؤمنين لن نخضع للظالمين !